

Валентин Антонович Несін — дослідник дрібних ссавців неогену та антропогену України

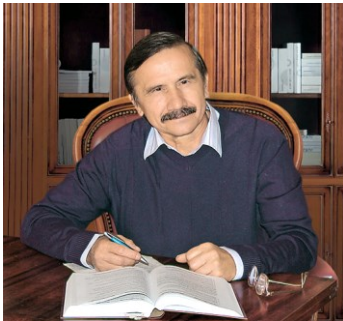
Ігор Загороднюк

Національний науково-природничий музей НАН України (Київ)
e-mail: zoozag@ukr.net; orcid: 0000-0002-0523-133X

ZAGORODNIUK, I. Valentyn Antonovych Nesin, a researcher of small mammals of the Neogene and Quaternary of Ukraine. — Valentyn Nesin's research is devoted to fossil rodents, clarification of the oldest stages of their development and distribution of abundant and indicator groups of faunal micromammal assemblages in a wide range of geological time, from the Neogene to Quaternary. His research is devoted to morphology, taxonomy, phylogenetics, and historical faunistics of small mammals, as well as to biostratigraphy and paleozoogeography of the south of Eastern Europe. Results of V. Nesin's research are of fundamental importance for the development of the biostratigraphic scheme of the Tethys and Eastern Paratethys of Ukraine, for stratigraphic correlations and paleogeographic reconstructions of the climate and landscapes of Eastern Europe.

Біографічні деталі

Валентин Антонович Несін народився 2 січня 1947 року в смт Клавдієво-Тарасове Київської області. У 1964 р. закінчив місцеву школу й у 1973 році – Київський національний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю біолог-зоолог, викладач біології й хімії. З 1973 р. — співробітник Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена АН УРСР, у відділі палеозоології (ІЗАН, нині це Відділ палеонтології Національного науково-природничого музею НАН України (ННПМ), де працював до виходу на пенсію.

У 1985 році В. А. Несін захистив кандидатську дисертацію на тему «Гризуні котловинської пліоценової фауни». Науковим керівником був В. А. Топачевський (1930–2004 рр.), згодом голова Українського теріологічного товариства та академік НАН України. Вся подальша наукова кар'єра пов'язана з відділом палеозоології ІЗАН, а нині відділом палеонтології ННПМ: спочатку на посаді старшого лаборанта (1973), інженера (1977), молодшого наукового співробітника (1984), наукового співробітника (1988), а з 1990 по 2019 р. — старшого наукового співробітника.

Рис. 1. Валентин Антонович Несін. Фото 2012 р.

Ключові наукові доробки

Валентин Несін — теріолог, палеонтолог, еволюціоніст, що веде палеозоологічні дослідження дрібних ссавців неогену та антропогену України.

Професійний шлях Валентина Антоновича пов'язаний із відділом палеонтології Палеонтологічного музею НАН України. У цьому відділі ним підготовлена і 1985 р. захищена кандидатська дисертація за темою «Гризунни котловинської пліоценової фауни». Був організатором і учасником багатьох експедицій, у яких відкривав нові місцезнаходження (18 місцезнаходжень) викопних мікротеріофаун.

Основна сфера наукових інтересів полягає у вивченні викопних гризунів, з'ясуванні найдавніших етапів їх розвитку та розповсюдження фонових та індикаторних груп фауністичних мікротеріокомплексів у широкому діапазоні геологічного часу — неогену й антропогену, дослідження їх морфології, систематики, таксономії, філогенетики, історичної фауністики, а також біостратиграфії та палеозоогеографії України та прилеглих територій півдня Європи.

Вперше для території України була розроблена мікротеріологічна біостратиграфічна схема міопліоцену за 12 млн років і виконана монографічна робота з опису Muridae за цей період.

Результати його досліджень мають фундаментальне значення і широко використовуються, при складанні біостратиграфічної схеми Тетису та Східного Паратетису сучасної території України, стратиграфічних кореляцій та палеогеографічних реконструкцій клімату і ландшафтів Східної Європи.

Співпрацював з науковцями Інституту систематики та еволюції тварин у Кракові (ПАН), Зенкенбергського музею у Франкфурті-на-Майні (Німеччина). Результати своїх досліджень В.А. Несін представляв на міжнародних наукових форумах у Польщі, Іспанії, Німеччині і Росії.

Є автором і співавтором 74 наукових статей у провідних вітчизняних і закордонних журналах; автор трьох монографій.

Рис. 2. На конференції «Гризунни і середовище» (Миколайки, Польща, 1993), В. Несін, А. Надаховський, Л. Рековець, К. Ковальський.

Рис. 3. 1998 р., Валентин Несін з проф. Герхардом Шторгом у Зенкенбергському музеї, Франкфурта-на-Майні, Німеччина.

Чесноти, захоплення, суспільна робота, відзнаки

Наукові розробки В. Несіна відмічені стипендією Дж. Сороса 1993–1994 рр. та Премією імені І. І. Шмальгаузена НАН України 1994 р.

Окрім наукової діяльності, у 1988 р. викладав курс лекцій із загальної зоології у Київському педагогічному інституті ім. М. Горького (нині Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова).

Брав участь у реставраційних роботах Палеонтологічного музею ІЗАН (ННПМ), зокрема відновив для експозиції у музеї рештки бивня гігантського мамонта, знайденого під Києвом та північного оленя, знайденого біля Канева, та виконував ряд реставраційних робіт скелетів, після аварійних ситуацій — динотерія, верблюда, гіпаріона, страуса та ін. Був організатором і учасником виставки «Все про мамута» у Швеції (1995 р.) і Німеччині (1996 р.) та виставки «Льодовиковий період» у Німеччині (1999 р.).

Література

- Несин, В. А. 2013. *Неогеновые Murinae (Rodentia, Muridae) Украины*. Университетская книга, Сумы, 1–176. ISBN 978-966-680-675-1. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511542329.013>
- Nesin, V. A., K. Kowalski. 1997. Miocene Gliridae (Mammalia: Rodentia) from Gritsiv (Ukraine). *Acta Zoologica Cracoviensia*, **40** (2): 209–222.
- Nesin, V. A., V. A. Topachevsky. 1999. The Late Miocene small mammal succession in Ukraine. *The Evolution of Neogene Terrestrial Ecosystems in Europe*. Ed. by J. Agusti, L. Rook, P. Andrews. University Press, Cambridge, 265–272. (Series: Hominoid evolution and climatic change in Europe; Volume 1).
- Nesin, V. A., A. Nadachowski. 2001. Late Miocene and Pliocene small mammal faunas (Insectivora, Lagomorpha, Rodentia) of Southeastern Europe. *Acta Zoologica Cracoviensia*, **44** (2): 107–135.
- Nesin, V. A., G. Storch. 2004. Neogene Murinae of Ukraine (Mammalia, Rodentia). *Senckenbergiana lethaea*, **84** (1/2): 351–365. <https://doi.org/10.1007/BF03043476>
- Nesin, V., Kovalchuk, O. 2017. A new species of jerboa (Mammalia, Rodentia, Allactaga) from the late Miocene of Ukraine. *Palaeontologia Electronica*, 20.2.25A: 1–10. <https://doi.org/10.26879/751>
- Nesin, V. Kovalchuk, O. 2021. A new late Miocene Anomalomys species from western Ukraine with implications for the diversity and evolution of anomalomyid rodents in Eastern Europe. *Historical Biology*, **33** (9): 1809–1816. <https://doi.org/10.1080/08912963.2020.1742711>
- Rzebik-Kowalska, B., V. A. Nesin. 2010. *Erinaceomorpha and Soricomorpha (Insectivora, Mammalia) from the Late Miocene of Ukraine*. Institute of Systematics and Evolution of Sciences. Krakow, 1–61.

ЗАГОРОДНЮК, І. Валентин Антонович Несін — дослідник дрібних ссавців неогену та антропогену України. — Дослідження Валентина Несіна присвячені викопним гризунам, з'ясуванню найдавніших етапів їхнього розвитку та розповсюдження фонових та індикаторних груп фауністичних мікротеріокомплексів у широкому діапазоні геологічного часу — неогену та антропогену. Дослідження присвячені їх морфології, таксономії, філогенетиці, історичній фауністиці, а також біостратиграфії та палеозоогеографії півдня Східної Європи. Результати досліджень мають фундаментальне значення для розробки біостратиграфічної схеми Тетису та Східного Паратетису території України, для стратиграфічних кореляцій та палеогеографічних реконструкцій клімату і ландшафтів Східної Європи.